

Je school vogelvriendelijk! Voor vogel én mens

40&32
kerndoel

Vogelbescherming Nederland organiseert de **Tuinvogeltelling voor Scholen**. Leer de vogels rondom je school kennen, tel hoeveel er zijn en doe mee aan belangrijk onderzoek naar vogels! Dit werkblad is onderdeel van een reeks werkbladen over vogels rondom school. Kijk op www.tuinvogeltelling.nl/scholen voor alle werkbladen en informatie over de **Tuinvogeltelling voor Scholen**.

De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren te onderscheiden en te benoemen en leren hoe ze functioneren in hun omgeving. De leerlingen leren eenvoudige meetkundige problemen op te lossen.

Het is leuk om véél vogels op het schoolplein te hebben. Hoe meer vogels er te zien zijn des te interessanter wordt het schoolplein. Hoe vogelvriendelijk is jullie schoolomgeving?

Instructie

Help de vogels aan een goede plek om te leven!

Vogels om je heen zijn gezellig: je hoort ze fluiten en ziet ze lekker rondvliegen. Maar vogels zoals mussen en mezen vinden het steeds moeilijker om geschikte plekjes te vinden bij mensen in de buurt. Gebouwen zijn dichtgemaakt en goed geïsoleerd, waardoor ze geen nestplekjes meer kunnen vinden. Ook tuinen worden steeds vaker bestraat, waardoor ze minder voedsel, zoals insecten, kunnen vinden.

Ook schoolpleinen zijn vaak kaal en bestraat. Niet heel aantrekkelijk voor vogels, toch? Met een paar kleine aanpassingen tover je jouw schoolplein om tot een vogelparadijs. Als er vogels te zien zijn, krijgen de leerlingen meer binding met vogels en natuur. Een natuurlijkere omgeving is ook goed voor de ontwikkeling van kinderen. Ze ervaren minder stress en het vergroot hun concentratievermogen.

Doel:

De leerlingen leren wat een vogel nodig heeft om te overleven. De leerlingen leren een plattegrond maken, waardoor het ruimtelijk inzicht vergroot.

Tijd: 2 lessen

Vorbereiding & benodigdheden:

- Informatie over het inrichten van het schoolplein.
- Leerlingenwerkblad;
- Klembordjes;
- Tekenpotloden;
- Maak groepjes van 4 personen;
- Leidt de beide opdrachten in;
- Activeer de voorkennis;
- Geef bij opdracht 1 van tevoren aan of de kinderen rond het schoolplein mogen kijken.

Opwarmopdracht:

Een kleine quiz ter introductie:

1. Waarom zijn nestkastjes bijna altijd bezet?

- a. Omdat deze mooier zijn dan een nestje in een boom
- b. Omdat er te weinig geschikte nestplaatsen zijn
- c. Omdat deze veiliger zijn dan een gat in een boom

2. Hoe leven mussen het liefst?

- a. Alleen
- b. Als paartje
- c. Met z'n allen

3. Waarvoor kunnen nestkastjes nog meer gebruikt worden, behalve om eieren in te leggen?

- a. Om voedsel te verzamelen
- b. Als ontmoetingsplek voor de familie
- c. Als schuil- of slaapplek

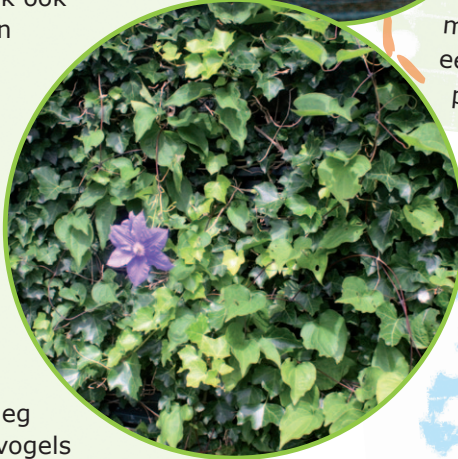
Goede antwoorden:
1b, 2c, 3c.

Achtergrond informatie

Vogels zoeken op het schoolplein vier dingen:

- **Voedsel:** Zoals zaden, broodkruimels, bessen, wormen, insecten en water.
- **Voortplanting:** Kunnen de vogels ergens hun nest maken? Vogels hebben een veilige, beschutte plek nodig om te kunnen broeden. Ergens waar roofdieren niet snel bij kunnen. Sommige vogels hebben hun nest in holle bomen of andere holtes. Deze nestelen vaak ook in nestkastjes. Andere vogels maken zelf hun nest. Bijvoorbeeld in een struik, boom of op het water op plantenresten.
- **Veiligheid:** Vogels voelen zich veilig als er bomen, struiken of hagen zijn waar ze in kunnen schuilen. Bij gevaar van katten of roofvogels kunnen ze snel naar een boom of struik vliegen. Bomen en struiken bieden bescherming omdat de vogels daar moeilijker te zien en te pakken zijn. Een dichte heg is nog beter; daarin kunnen kleine vogels zich prima verstoppen.
- **Variatie:** Hierbij kijk je of er verschillende soorten voedsel, nest- en veiligheidsmogelijkheden zijn. Het beste is als er verschillende planten en bomen zijn om in te schuilen en eten te zoeken. Ook kunnen vogels dan beter nestplekjes uitzoeken.

ekster

Wat eten vogels in de natuur?

Bessen; sommige bomen en struiken dragen bessen waar vogels zoals merels, groenlingen en lijsters gek op zijn.

Zaden; in de winter eten vinken, mezen en andere zaadetende vogels de zaden van planten zoals zonnebloemen en distels.

Kleine beestjes; in de zomer lokken bloemen insecten waar vogels graag op afkomen. Misschien heb je weleens een merel gezien met een vette regenworm in zijn snavel.

Elkaar; er zijn roofvogels zoals de sperwer of bosuil die graag kleine zangvogels eten.

Aanvullende acties

Aan de slag!

Voer je plan uit. De hele bovenbouw kan meewerken! Bouw nestkastjes, voederplankjes of vogelvoer. Ook kunnen jullie planten en bomen inplanten, waarmee de schoolomgeving vogelvriendelijk gemaakt kan worden. Op bladzijde 3 vind je een handige lijst met vogelvriendelijke planten en struiken.

Je school nog vogelvriendelijker maken? Zie ook werkbladen "Bouw een woning", "Maak een voederplank" of "Vogelvoer maken".

Vogels kennen geen grenzen.

Ze zoeken eten op het schoolplein maar ook verderop bij de burens. Net zoals mensen hebben vogels een plek om te slapen en een plek waar ze eten zoeken. Veel vogels verdedigen de plek waar ze slapen en eten: dat heet een territorium. Als je goed oplet, kun je bijvoorbeeld een merel steeds op de punt van het dak, of roodborstje in dezelfde boom horen zingen. Hij laat weten dat hij daar woont! Deze vogels willen niet graag dezelfde soort in hun territorium. Maar er zijn ook vogels die het wel goed met elkaar kunnen vinden, die delen hun gebied met elkaar, bijvoorbeeld kauwen.

Evaluatie

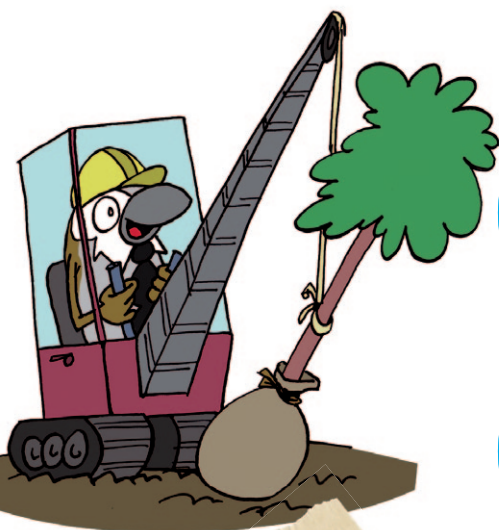
Noem 3 positieve en 3 negatieve punten van jullie schoolplein. Wat zouden jullie anders kunnen doen?

Smulhaag

Het is leuk om een smulhaag aan te leggen. De haag kan uit braam, rode/zwarte bes bestaan, aalbes en framboos. Ook kun je de vlier erbij zetten. Deze blijft laag als je hem snoeit. Pas op, sommige planten zijn stekelig.

TIP:

Hebben jullie deskundig advies nodig bij het inrichten van het schoolplein, vraag dan een van de tuinvogelconsulenten van Vogelbescherming Nederland om advies. Kijk op www.tuinvogels.nl voor de mogelijkheden.

bloeimaand vanaf - tot

De uitleg van de icoontjes is te vinden op het leerlingenwerkblad.

Vuurdoorn

Sleedoorn

Appelboom

Krent

Meidoorn

Gewone vlier

Kardinaalsmuts

Egelantier

Koninginnekruid

Wilde Marjolijn

Guldenroede

Herfstaster

Klimop

Opdracht 1

Het schoolplein als vogelgebied

Voor deze opdracht moet je goed samenwerken. Dat betekent dat je goed naar elkaar moet luisteren, je ideeën vertelt en hier met elkaar over praat. Eerst ga je informatie zoeken op www.tuinvogels.nl. Hier vind je wat vogels nodig hebben om te overleven. Lees hieronder wat je moet doen. Ga dan in groepjes naar buiten.

roodborst

Opdracht 2

Schoolpleinontwerp

In opdracht 1 heb je gekeken hoe geschikt het schoolplein is voor vogels. In deze opdracht ga je kijken of het nog beter kan!

- Teken eerst op je leerlingenwerkblad de plattegrond van het schoolplein en een stukje om het plein heen. Dat hoeft niet heel precies;
- Dit kun je doen door stappen te tellen. Van de ene kant van het schoolplein naar de andere kant. Zo kun je de lengte van je schoolgebouw ook in het aantal stappen meten.
- Ga in groepjes rond- en op het schoolplein kijken of deze omgeving goed is voor vogels, alleen als dit van de juf of meester mag.
- Teken of schrijf met behulp van de plaatjes van de legenda wat er allemaal op het schoolplein en daarom heen te zien is;
- Bespreek de tekeningen van ieder groepje.

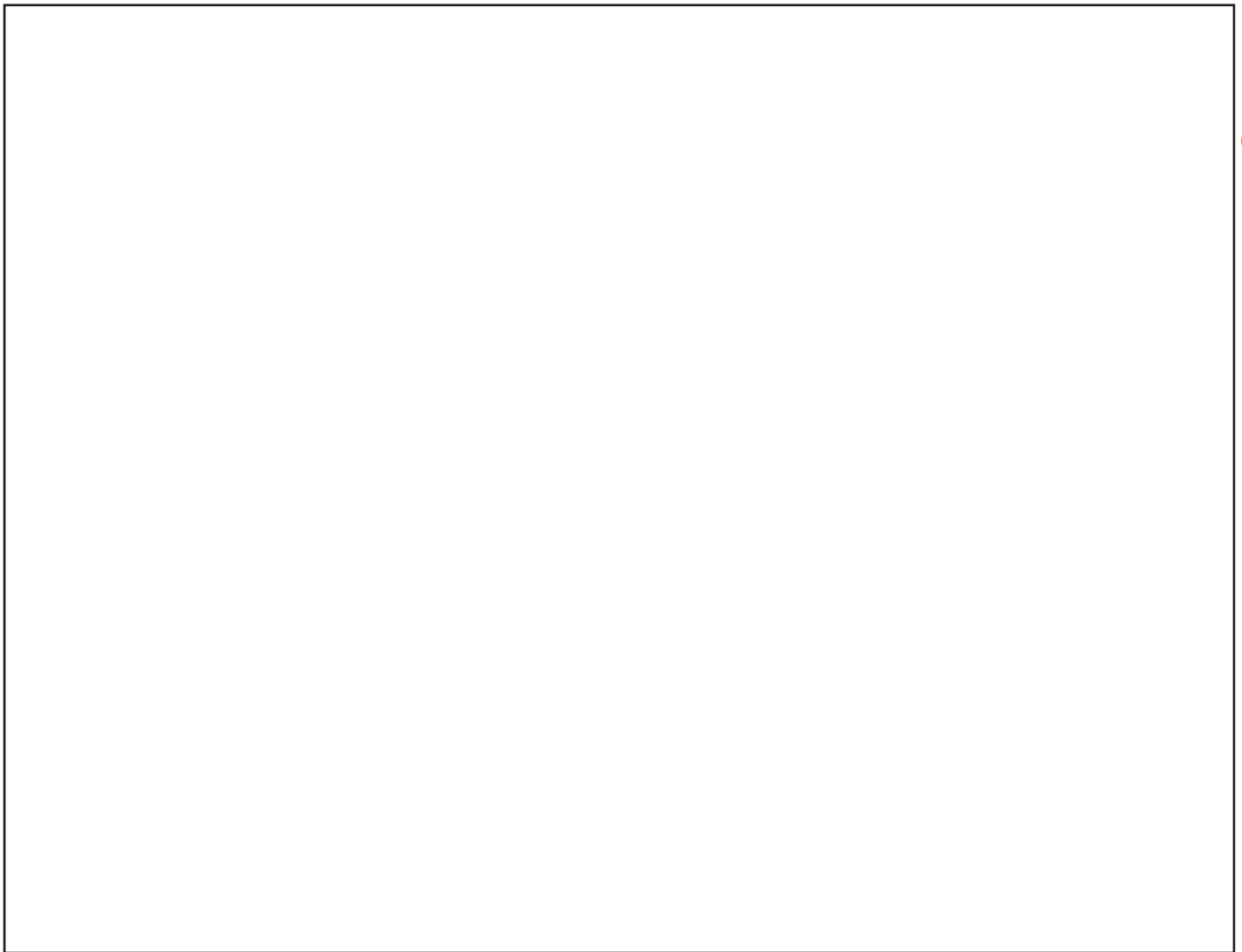
- Ieder groepje tekent op de plattegrond van opdracht 1 wat een goede plek is om bomen en struiken te planten, waar je een nestkast kunt ophangen en wat een goede plek is om een voederhuis neer te zetten. Is er bijvoorbeeld een schutting op het schoolplein? Dan kun je denken aan het planten van een klimop – een klimplant met bessen. Zo heb je wel drie vliegen in één klap: in een klimop kunnen vogels hun nest maken, ze kunnen er in schuilen en ze vinden er voedsel. Er zitten namelijk insecten en bessen in.
- Maak een tekening zoals het schoolplein zou kunnen worden.
- Elke groep presenteert zijn ideeën aan de klas.

TIP:

- Zaai eenjarige planten die mooie bloemen hebben. Deze leveren vaak veel zaden in het najaar.
- Laat uitgebloeide bloemplanten, bijvoorbeeld leeuwenbekken, viooltjes, knoopgras, brandnetel of klimop staan.

Boom bessen

Boom noten

Struik vruchten

Klimop

Grasveldje

Planten met bloemen

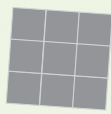
Water

Grote hoop
dode bladeren

Poes

Tegels

Gras

Zand

Water / drinkbak

Voedersilo's

Nestkastjes

Vogelvoederhuis

MISTER MUS BAKT EEN EITJE

OP EEN VOGELVRIENDELIJK SCHOOLPLEIN, MAAR ER ZIJN 10 VERSCHILLEN, KAN JIJ ZE VINDEN?

